
**Informace předsedy vlády ČR pro PS PČR ke kauze Denise
a Davida Michalákových v Norsku na základě přijatého
usnesení č. 545 Poslanecké sněmovny ze dne 9. 12. 2014.**

Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, dovoluji mi, abych Poslanecké sněmovně předložil následující informace ke kauze Denise a Davida Michalákových v Norsku na základě přijatého usnesení č. 545 PS PČR ze dne 9. prosince 2014. Navazuji tím na předchozí písemné informace, které jsem Poslanecké sněmovně předložil dne 9. prosince a 16. září 2014 k tomuto případu.

Z usnesení Poslanecké sněmovny č. 545 ze dne 9. prosince 2014 vyplývá pro předsedu vlády povinnost nejpozději do 15. února 2015 informovat Poslaneckou sněmovnu o opatřeních, která vláda provedla, provádí nebo hodlá provést podle bodů III., IV. a V. usnesení, a to konkrétně:

III. žádá vládu, aby požádala vládu Norského království o vysvětlení:

1. proč čeští státní občané Denis a David Michalákové dál zůstávají v pěstounské péči cizích lidí, norských státních příslušníků, přestože původní důvod pro umístění dětí do pěstounské péče odpadl;

2. zda se norské úřady zaobíraly či zaobírají možností požádat o spolupráci orgány České republiky a ve spolupráci s nimi svěřit Denise a Davida do péče jejich českých příbuzných, popř. do péče jiných českých pěstounů; a

3. proč od sebe oba sourozenci byli a stále zůstávají odděleni a umístěni v různých pěstounských rodinách;

IV. žádá vládu, aby v případě, že vláda Norského království neposkytne přijatelné a důvěryhodným způsobem podložené odpovědi na otázky uvedené v bodě III., vyvinula maximální úsilí k dosažení návratu Denise a Davida Michalákových do České republiky;

V. doporučuje prezidentu republiky a vládě, aby iniciovali sjednání mezinárodní smlouvy s Norskem, která by stanovila vzájemnou povinnost obou stran informovat se o všech správních a soudních řízeních týkajících se nezletilých občanů druhé smluvní strany a možnost vstupovat do těchto řízení;

V úvodu této zprávy bych Vám chtěl **připomenout několik základních informací k tomuto případu, které má vláda ČR k dispozici**. Rodiče dětí jsou občany ČR, otec dětí žije dlouhodobě v Norsku, matka má trvalý pobyt v Norsku poté, co se v roce 2005 provdala. Starší chlapec se narodil v roce 2005, mladší se narodil v roce 2008, oba se narodili v Norsku a zde také vyrůstali s rodiči. Chlapci v současné době hovoří pouze norský.

V roce 2011 byli bratři rodičům odebráni z důvodu podezření na násilí v rodině, pohlavní zneužívání chlapců a celkově neúnosnou situaci v rodině. Oznámení bylo učiněno příslušnému norskému orgánu péče o děti (tzv. Barnevern) pracovníci mateřské školy, kterou chlapci navštěvovali. Obě **děti byly umístěny do přechodné pěstounské péče**.

Norská krajská komise pro sociálně-právní ochranu dětí a sociální záležitosti vydala v roce 2012 rozhodnutí, kterým byly děti svěřeny do péče pěstounské rodiny, pouze matce byl povolen styk s dětmi. Proti tomuto rozhodnutí se matka odvolala k místně příslušnému okresnímu soudu, který rozhodnutí Komise potvrdil a navíc po určitou dobu matce zakázal styk s dětmi úplně. Následně došlo k **rozdělení sourozenců** a jejich umístění do dvou pěstounských rodin v různých městech. V lednu 2013 bylo ukončeno policejní šetření

a policie případ odložila pro nedostatek důkazů. V lednu 2013 bylo manželství Michalákových v Norsku pravomocně rozvedeno. V únoru 2013 rozhodl soud o přiznání práva styku s nezletilými dětmi matce v rozsahu 2x ročně 2 hodiny za přítomnosti sociálních pracovníků a za podmínky, že rozhovor matky s dětmi bude veden v norštině.

V květnu 2013 norský Nejvyšší soud odmítl dovolání paní Michalákové a rozhodl, že případ nebude projednán. Rozhodnutí norských úřadů o umístění dětí do různých pěstounských rodin tak zůstává v platnosti. V listopadu 2013 byla u Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku podána českou advokátkou Dorou Bokovou stížnost proti Norsku, kterou však výbor tří soudců Evropského soudu pro lidská práva odmítl. V prosinci 2014 podala paní Michaláková návrh na revizi soudního rozhodnutí o svěřeni dětí do pěstounské péče. Po jednání se sociálními pracovníky v Norsku v lednu 2015 se na základě přání staršího syna schůzky s jejich matkou upravily na rozsah 2x ročně 15 minut.

Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, dovoluji mi nyní postupně odpovědět na základě informací od příslušných rezortů k tomuto případu na výše uvedené body tohoto usnesení.

Ad III.)

Dne 21. ledna 2015 jsem předal norské velvyslankyni dopis určený předsedkyni vlády Norska Erne Solberg. V dopise připomínám mimořádnou vážnost a citlivost tohoto případu a zároveň norskou předsedkyni vlády v něm žádám o objektivní posouzení všech skutečností, které s případem souvisí a **podání potřebných informací.**

Odpověď norské předsedkyně vlády, která mi byla doručena na Úřad vlády ČR dne 11. února 2015, reaguje na zmíněné otázky pouze obecně. Z odpovědi nepřímě vyplývá, že jde o otázky, které jsou předmětem probíhajícího řízení, které vede matka před norskými úřady sociální péče o děti a dále, že **norské vládě ani jejím jednotlivým členům nepřísluší do těchto probíhajících řízení zasahovat.** Je evidentní, že norská strana zatím dostatečně nevyhodnotila, jak citlivou a významnou otázku pro naši společnost osud obou chlapců představuje.

Věřím, že v tomto ohledu přinese zlepšení **nadcházející mise ředitele Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí (ÚMPOD), Z. Kapitána** na jednání s Norským ředitelstvím pro děti, mládež a rodinné záležitosti a případně také s věcně příslušným Ministerstvem pro děti, rovné příležitosti a sociální začlenění, která by se měla uskutečnit ještě do konce února 2015 v Norsku. **Pokud se tak nestane, jsem připraven adresovat norské předsedkyni vlády další dopis, v němž budu požadovat podrobné objasnění celkové situace v závislosti na aktuálním stavu a výsledcích probíhajícího řízení.** Stejně tak i další česká ministerstva, příslušná v této věci, **budou pokračovat ve svém úsilí vůči norské straně a poskytovat matce dětí potřebnou podporu.**

Znovu však zdůrazňuji, že je nutné nechat proběhnout řízení, jehož předmětem je revize případu před norskými úřady, aniž bychom předjímalí jeho výsledek. Nebude-li matka úspěšná ve své žádosti na navrácení dětí do péče, existuje stále možnost požádat o svěřeni obou dětí do péče v rámci širší rodiny v České republice, což se chystá učinit její sestra.

Základním cílem strategie vlády ČR tak je podporovat rodinu ve stávajícím řízení probíhajícím v Norsku tak, aby mohlo dojít podle pravidel respektujících právo na spravedlivý proces, právo na rodinný život a závazky z Úmluvy o právech dítěte. Tento základní cíl vláda ČR podporuje a nadále bude podporovat odpovídajícím diplomatickým tlakem.

Ad IV.)

Na základě vyžádaných informací od příslušných rezortů mi dovoluji nyní ve stručnosti shrnout kroky vlády v případě, které byly k dnešnímu dni, tj. k 12. únoru 2015, podniknuty nebo se je vláda chystá podniknout v případě dětí Michalákových.

Další kroky předsedy vlády ČR v případě:

Dne 10. prosince 2014 předseda vlády B. Sobotka svolal koordinační schůzku příslušných rezortů, a to konkrétně Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva práce a sociálních věcí (vč. Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí) a Ministerstva spravedlnosti.

Dne 21. ledna 2015 se předseda vlády B. Sobotka setkal v Poslanecké sněmovně PČR s velvyslankyní Norského království Siri Ellen Sletner. Společně jednali o případě dětí rodiny Michalákových. Během jednání předal předseda vlády norské velvyslankyni dopis určený předsedkyni vlády Norska Erne Solberg. Předseda vlády v dopise připomíná mimořádnou vážnost a citlivost tohoto případu a zároveň norskou předsedkyni vlády žádá o objektivní posouzení všech skutečností, které s případem souvisí, a podání potřebných informací. Rovněž byla norské straně předána garance českého Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí, která potvrzuje, že tento úřad je připraven převzít odpovědnost za sociálně-právní ochranu těchto dětí, a to s podrobným uvedením konkrétních forem pomoci. Norská velvyslankyně předala premiéru B. Sobotkovi nótu, jejímž obsahem je mimo jiné informace, že norské úřady mají zájem o navázání přímé spolupráce s příslušnými českými úřady pro další předávání informací.

Dne 10. února 2015 se předseda vlády B. Sobotka se setkal v Poslanecké sněmovně PČR s Evou Michalákovou a dalšími členy rodiny. Premiér vyhověl Evě Michalákové, která jej osobním dopisem o setkání požádala, a navázal na snahu této vlády případ odebraných synů norskými úřady intenzivně řešit.

Další kroky příslušných rezortů v případě:

Dne 11. prosince 2014 se uskutečnilo opakované setkání bývalé vrchní ředitelky sekce právní a konzulární MZV s velvyslankyní Norska v ČR, jehož hlavním obsahem bylo předání anglického znění usnesení PS PČR č. 545 ze dne 9. prosince 2014 k dětem Michalákovým. Vrchní ředitelka vysvětlila jednotlivé body usnesení, včetně stanovení termínu 15. února 2015, ve kterém je vláda povinna informovat PS o opatřeních, která provedla, či hodlá provést v případě odebraných dětí v Norsku. Vrchní ředitelka taktéž informovala i o bodech, které přijaty nebyly (podání mezistátní stížnosti na Norsko podle čl. 33 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ustavení komise pro pomoc nezletilým českým občanům v zahraničí, použití institutu diplomatické ochrany). Norská velvyslankyně uvedla, že tlumočila svému ústředí veškeré výhrady ČR k rozhodnutí o svěření dětí do pěstounské péče norské rodině (ztráta vazby na české prostředí, včetně schopnosti komunikovat v češtině, rozdělení chlapců do různých rodin, neumožnění návštěv

prarodičů a širší rodiny, povinnost hovořit při schůzkách matky s dětmi pouze norsky, apod.), a jakmile bude mít odpověď, ihned ji předá české straně.

Dne 22. prosince 2014 byla norské straně předána verbální nota MZV s garancemi Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí za převzetí odpovědnosti za péči o děti Michalákovy v případě, že by bylo rozhodnuto o jejich přemístění do ČR. Nota mimo jiné obsahovala v zájmu úspěšného vyřešení případu i návrh, aby norská strana zvážila taktéž využití nabídky na přímé jednání mezi zástupci Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí a norským Barnevernem.

Dne 8. ledna 2015 se uskutečnilo setkání bývalé vrchní ředitelky sekce právní a konzulární MZV a zástupce náměstka pro řízení sekce právní a konzulární s právním zástupcem paní Michalákové p. Hasenkopfm. MZV požádalo o vysvětlení, proč byl podán nezvykle stručný (až strohý) návrh na revizi případu bez uvedení nových skutečností svědčících o podstatné změně rodinných poměrů na straně matky dětí. Obě strany se shodly, že jde o synergii, každá strana má své poslání a plní své úkoly.

Dne 19. ledna 2015 se na Zastupitelském úřadě ČR v Oslo uskutečnila schůzka pracovníků ZÚ (velvyslanec, konzulka) s paní Michalákovou a jejím právním zástupcem p. Hasenkopfm za přítomnosti poslankyně Chalánkové a asistenta europoslance Macha p. Jahody, později se připojil europoslanec Zdechovský. Tato schůzka se uskutečnila z iniciativy českého velvyslance a jejím cílem bylo dohodnout společný postup na plánované schůzce následujícího dne (20. ledna 2015) s pracovníky Barnevernu s tím, že veškeré nadcházející aktivity budou směřovat k podanému návrhu na revizi soudního rozhodnutí a na předložení dostatečných argumentů pro změnu stávající situace. Dne 20. ledna 2015 se uskutečnila na Barnevernu schůzka (několikrát odložená) paní Michalákové, jejích právních zástupců – norské advokátky a p. Hasenkopfa, na které byla přítomna i konzulka Zastupitelského úřadu ČR v Oslo. Ze strany Barnevernu bylo avizováno jednání o styku s dětmi, o rodičovské odpovědnosti, adopci a žádosti o navrácení práva péče o děti. Otázka adopce nebyla vůbec ze strany Barnevernu otevřena. V souvislosti s návrhem na revizi soudního rozhodnutí o pěstounské péči, který podala norská advokátka paní Michalákové, požádal Barnevern o průběžné informace, jaké nové skutečnosti nastaly v rodinných poměrech paní Michalákové.

Dne 19. ledna 2015 ÚMPOD zaslal Barnevernu v Nedre Eiker výzvu k přímému jednání o poskytnutých zárukách, případně o dalších otázkách případu, odpověď na tuto výzvu písemně (27. ledna 2015) a také telefonicky uřgoval.

Dne 26. ledna 2015 se uskutečnila schůzka ministra zahraničních věcí ČR s velvyslankyní Norska v ČR, jejímž účelem bylo předání již druhé verbální noty Ministerstva zahraničních věcí ČR týkající se případu dětí Michalákových. Jednalo se o reakci na norskou verbální notu z 21. ledna 2015. Česká strana potvrdila zájem o uskutečnění přímých rozhovorů mezi českým a norským úřadem pro sociálně právní ochranu dětí a apelovala na norskou stranu, aby tyto rozhovory podpořila a vytvořila potřebný prostor pro jejich konání.

Dne 29. ledna 2015 se uskutečnila schůzka českého velvyslance v Norsku s vrchním ředitelem evropské sekce MZV Norska za přítomnosti bývalého norského velvyslance v Praze. Hlavním důvodem návštěvy bylo projednání kauzy dětí Michalákových a nejnovější kroky v případě. Velvyslanec předal kopii druhé verbální noty MZV z 26. ledna 2015

a připomenul její hlavní body, zvláště možnost přímého jednání příslušných úřadů. Norští partneři byli požádáni o podporu, pokud možno rychlé reakce Barnevernu i s ohledem na lhůty, které v řízení o revizi rozhodnutí již běží. Velvyslanec také zopakoval nabídku záruk ze strany Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí. Vzhledem k neexistenci smluvní úpravy mezi oběma zeměmi, požádal také o podporu při vytvoření právního rámce pro přímý dialog. V reakci na to bylo uvedeno, že Norsko upřednostňuje tradičně multilaterální úpravu.

Od 2. února 2015 je ÚMPOD v přímém kontaktu s velvyslankyní Norského království v Praze Siri Ellen Sletner s cílem koordinovat přípravu přímých jednání v ÚMPOD v Norském království.

Dne 4. února 2015 bylo ÚMPOD doručeno usnesení Okresního soudu v Hodoníně, kterým byl ustanoven kolizním opatrovníkem bratrů Michalákových v řízení o návrhu matky na jejich svěření do její péče a o určení výživného.

Dne 4. února 2015 se z iniciativy zástupce náměstka ministra zahraničních věcí pro řízení sekce právní a konzulární uskutečnila koordinační porada zástupců Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva práce a sociálních věcí, Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí, Ministerstva spravedlnosti, Kanceláře vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva ve Štrasburku a Úřadu vlády ČR. Hlavním cílem koordinační schůzky bylo stanovení strategie pro nejbližší období a harmonizace kroků jednotlivých zainteresovaných resortů, tzn. identifikace úkonů v rovině norské, tj. to, co může učinit paní Michaláková, a v rovině státní, tj. to, co může učinit každý z uvedených orgánů státní správy v rámci svých kompetencí.

Dne 5. února 2015 se z iniciativy zástupce náměstka ministra zahraničních věcí pro řízení sekce právní a konzulární uskutečnilo setkání s českou advokátkou paní Michalákové Mgr. Dorou Bokovou. Účelem schůzky byla vzájemná výměna aktuálních informací zejména s ohledem na vyjasnění statusu českých právních zástupců. Mgr. Boková potvrdila, že je v současné době jedinou advokátkou paní Michalákové v ČR, neboť plná moc k zastupování Advokátní kancelář Spoustová byla ze strany paní Michalákové vypovězena. Mgr. Boková potvrdila obtížnou komunikaci s norskou stranou. Ze strany zástupce MZV byla připomenuta podpůrná úloha českého státu s tím, že aktivní roli má zejména paní Michaláková, a to především při použití všech opravných prostředků, které jí poskytuje norský právní řád. Je třeba respektovat pravidla mezinárodního práva soukromého, tedy že rozhodujícím kritériem pro určení jurisdikce v případě dětí Michalákových je obvyklé bydliště, nikoliv státní občanství. Případné úvahy o mezistátní stížnosti jsou krajním řešením, které je využíváno tehdy, kdy jsou ohroženy velké skupiny lidí a jde o opakované a systémové selhání státního mechanismu podepřené navíc pádnými argumenty, např. zprávami monitorovacích misí (RE, OSN, apod.).

Dne 9. února 2015 byl doručen ÚMPOD dopis obce Nedre Eiker, kterým bylo sděleno, že přímá jednání s tímto subjektem (respektive s „místním Barnevernem“) nejsou možná, že je možné je iniciovat pouze prostřednictvím právní zástupkyně matky a uskuteční se, pokud je tento orgán uzná za vhodné (k tomu se následně norské advokátky matky vyjádřily v tom smyslu, že tato jednání za vhodné nepovažují).

Dne 9. února 2015 proběhla schůzka zástupců ÚMPOD s paní Michalákovou, jejím otcem, sestrou, českou právní zástupkyní a norskými advokátkami, a to s cílem seznámit se s procesní strategií v řízeních vedených v Norsku.

Dne 10. února 2015 bylo velvyslankyní Norského království v Praze J. E. Siri Ellen Sletner doručeno ÚMPOD pozvání k přímému jednání s norským Ředitelstvím pro děti, mládež a rodinné záležitosti (BUFDIR).

Dne 11. února 2015 byla na Úřad vlády ČR doručena odpověď norské předsedkyně vlády na dopis předsedy vlády B. Sobotky ze dne 21. ledna 2015, ve kterém ji požádal o vysvětlení některých kroků v předmětné kauze a podání potřebných informací.

Dne 12. února 2015 proběhla schůzka zástupce náměstka ministra zahraničních věcí pro řízení sekce právní a konzulární s norskou velvyslankyní a její zástupkyní. Norská strana předala odpověď norské premiérky na dopis českého premiéra ze dne 21. ledna 2015.

Do konce února 2015 by se pak měla uskutečnit schůzka ředitele ÚMPOD Z. Kapitána v Norsku s jeho příslušným partnerem na norské straně (norské Ředitelství pro děti, mládež a rodinné záležitosti), na které by se měla řešit například otázka frekvence schůzek paní Michalákové a dalších příbuzných s dětmi nebo možné garance ČR norským úřadům. V neposlední řadě by se mělo také diskutovat o zajištění výuky češtiny pro odebrané syny.

Ad V.)

K otázce iniciace sjednání mezinárodní smlouvy s Norskem upravující vzájemné informování o řízeních týkajících se nezletilých občanů mohu uvést, že Ministerstvo spravedlnosti by jednoznačně přivítalo, kdyby se Norsko co nejdříve stalo smluvní stranou tzv. haagské Úmluvy o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí z roku 1996 (v České republice publikována sdělením č. 141/2001 Sb. m. s.). Účelem této úmluvy je určit zemi, která má pravomoc přijímat opatření na ochranu dítěte nebo jeho majetku, právo, které se má používat při výkonu této pravomoci, právo použitelné na rodičovskou zodpovědnost, stanovit podmínky, za kterých mohou být opatření na ochranu dítěte nebo jeho majetku uznávána a vykonávána mezi smluvními státy a v neposlední řadě zajistit vzájemnou spolupráci mezi smluvními státy. Ústřední orgány, které musí každý smluvní stát podle úmluvy notifikovat (v České republice tuto roli plní Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí), zajišťují komunikaci mezi příslušnými orgány smluvních států a vyměňují si informace o dítěti, jeho poměrech a opatřeních, která byla na jeho ochranu přijata. Přístup norských orgánů k této úmluvě by tedy značně posílil možnost spolupráce s mezi českými a norskými orgány. Případné přistoupení Norska k této úmluvě bude však jednostranný krok norských orgánů, do jejichž činnosti Česká republika nemůže zasahovat.

V tuto chvíli zároveň Ministerstvo zahraničních věcí ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí (resp. s Úřadem pro mezinárodněprávní ochranu dětí) vyhodnocuje možnost, že dvoustranná konzulární smlouva by mohla účelně doplnit Vídeňskou úmluvu o konzulárních stycích (v České republice byla publikována vyhláškou č. 32/1969 Sb.), zejména její čl. 37 písm. b. Ten stanoví povinnost informovat příslušný konzulární úřad bez prodlení o všech případech, kdy se ukazuje, že ustanovení poručníka nebo opatrovníka je

v zájmu mladistvého nebo jiné osoby postrádající plné způsobilosti, kteří jsou státními příslušníky vysílajícího státu. Dodávám však, že sjednání jakékoliv dvoustranné smlouvy je projevem souhlasné vůle obou stran vycházející ze společného zájmu na dosažení smluvní úpravy.

Na druhou stranu není v současné situaci reálné uvažovat o sjednání nové dvoustranné smlouvy o právní pomoci mezi Českou republikou a Norskem, která by se týkala oblasti rodinného práva s mezinárodním prvkem (mezinárodní soudní příslušnost, rozhodné právo, uznávání a výkon rozhodnutí), a to s ohledem na skutečnost, že tzv. externí kompetence pro sjednávání nových mezinárodních smluv se třetími státy v této oblasti může v současné době vykonávat pouze Evropská unie, a nikoliv její jednotlivé členské státy. Dvoustranná smlouva tohoto typu však nebude zapotřebí, pokud přistoupí Norsko k výše uvedené haagské úmluvě z roku 1996, která všechny relevantní instituty obsahuje. **K přistoupení Norska k této úmluvě by mělo dojít v lednu 2016.**

Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, vláda se případu dětí Michalákových věnuje velmi intenzivně od začátku svého fungování. **Do Norska odeslala již dvě diplomatické nóty včetně garancí ÚMPOD za péči o děti v případě jejich přemístění do ČR.** V průběhu roku se také uskutečnilo několik schůzek čelních představitelů České republiky s norskou velvyslankyní Siri Ellen Sletnerovou, předseda Poslanecké sněmovny se pak sešel přímo s předsedou norského parlamentu Olemicem Thommessenem. **Vláda již vyvíjí maximální tlak na norskou vládu společnými kroky všech zúčastněných rezortů a je rozhodnuta v tomto úsilí pokračovat.**

Předkládá:

Mgr. Bohuslav Sobotka
předseda vlády České republiky

na 25. schůzi Poslanecké sněmovny dne 13. února 2015